

Research Article

The Model of Physical Education Curriculum in Farhangian University According to the Pathology of the Current Situation

Kazem Jalali¹, **Ahmadreza Askari^{*2}**, **Taghi Aghahosseini³**, **Alireza Zamani Nukaabadi⁴**

1. Ph.D Student in Sports Management, Department of Physical Education and Sport Sciences, Mo. C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran
2. Assistant Professor, Department of Physical Education and Sport Sciences, Mo. C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Educational Management, Farhangian University, Isfahan, Iran.
4. Assistant Professor, Department of Sport Sciences, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Received: 29/04/2024, Accepted: 04/11/2025, Published: 14/11/2025

* Corresponding Author: Ahmadreza Askari, Email: ar.askari@iau.ac.ir

How to Cite: Jalali, K; Askari, A. R; Aghahosseini, T; & Zamani Nukaabadi, A. R. (2025). The Model of Physical Education Curriculum in Farhangian University According to the Pathology of the Current Situation. *Sport Management Studies*, 17(93), 101-122. In Persian. Doi: [10.22089/smrj.2025.16690.4019](https://doi.org/10.22089/smrj.2025.16690.4019)

Extended Abstract

Background and Purpose

Farhangian University has designed a comprehensive teacher training program consistent with established curriculum principles to fulfill its core educational mission effectively. This meticulously crafted program integrates a broad spectrum of foundational elements encompassing philosophical perspectives, social dynamics, cultural norms, psychological theories, and sociological considerations. Ensuring that these multifaceted components cohere seamlessly and function in a coordinated, feasible manner is critical for the program's success and long-term sustainability.

Aligned with other national curricula, which collectively constitute the formal educational system of the country, the physical education curriculum pursues its mission through diverse and enriched methodologies. Central to its goals are foundational educational objectives such as fostering moral development, preserving and transmitting cultural heritage, nurturing a sense of responsibility, and promoting respect for others. Additionally, the curriculum emphasizes the importance of learning social order and societal rules, developing resilience when encountering failure, facilitating social adaptation, bolstering self-confidence, and encouraging self-regulation and control. Notably, these objectives find practical expression and realization through engagement in sports activities and physical education.

Similar to curricula in other disciplines, the physical education curriculum demands ongoing quality assessment and rigorous control mechanisms to ensure its objectives are met optimally. Consequently, it becomes essential to systematically examine all dimensions, components, and sub-elements of the curriculum to identify areas requiring revision, enhancement, or even fundamental restructure. The physical education curriculum at the university level is strategically designed to impart crucial knowledge, develop essential skills, and cultivate correct attitudes among students. However, realizing these aims depends heavily on principled implementation fidelity and the internal consistency among the curriculum's components. Deficiencies or strengths within any single element can either retard or accelerate the overall implementation process. Therefore, detailed evaluation of each curriculum element is imperative to detect weaknesses or areas of excellence. Such analysis informs targeted interventions—whether to fortify strong components or resolve deficiencies—thereby optimizing the curriculum's effectiveness and responsiveness to educational demands.

Methods

This research employed a qualitative approach rooted in phenomenological inquiry and systematic data-driven theorizing methodologies. Based on this framework, a physical education curriculum model tailored explicitly for Farhangian University was developed. The population under study consisted of all physical education professors and domain experts affiliated with Farhangian University nationwide. Inclusion criteria mandated possession of a doctoral degree and a minimum of ten years of professional experience in physical education, ensuring informed perspectives and deep expertise.

Data collection utilized a dual-method approach combining extensive library research with in-depth semi-structured interviews. These interviews were systematically implemented in three stages consistent with grounded theory coding strategies: open coding, axial coding, and selective coding. Purposeful snowball sampling was employed to progressively recruit knowledgeable participants, maximizing the richness and depth of insights. Data collection proceeded until a saturation point was reached, where no novel themes emerged, achieved after interviewing 15 participants.

During the initial open coding phase, key themes and statements extracted from interviews concerning the characteristics, strengths, and limitations of the physical education curriculum were coded and categorized. In the subsequent axial coding step, these initial codes underwent rigorous scrutiny for similarities, redundancies, and interrelations. The researcher consolidated overlapping codes into higher-order abstraction categories, thus reducing redundancy and refining thematic clarity while preserving the subtle nuance of participant input.

Results

Following the methodology outlined by grounded theory, the qualitative data were comprehensively analyzed through iterative coding cycles, culminating in the development of a nuanced conceptual framework. Five major thematic domains emerged distinctly from the interview data.

The *causal factors* theme incorporated the educational philosophy underpinning societal perspectives, foremost social values and norms, and the articulated social missions guiding educational practice. *Contextual factors* highlighted environmental aspects influencing curriculum implementation, including university organizational climate, prevailing leadership styles within university administration, and the degree to which professors serve as educational role models.

Intervening factors reflected the structural nature of the program, particularly its decentralized framework, the program's responsiveness to professional characteristics, and a deliberate

avoidance of excessively bureaucratic administrative structures that commonly hinder educational innovation.

The *strategic thematic domain* focused on tangible conditions and resources, such as the adequacy of existing sports facilities and infrastructure, the availability and allocation of financial resources, and the broader university ecosystem's role in shaping curricular success.

Lastly, *consequences* concerned the tangible outcomes of the curriculum on students, including measurable increases in their sports-related knowledge, mastery of relevant skills, and the cultivation of positive attitudes toward physical education as an academic discipline and lifestyle choice.

Conclusion

The overriding objective of this study was to architect a comprehensive, evidence-informed physical education curriculum model bespoke for Farhangian University's unique context. Findings established substantive, meaningful relationships among causal, contextual, intervening, strategic, and consequential variables within the emergent model, collectively illuminating how the curriculum operates and where adjustments are requisite.

The results unequivocally indicate that the current physical education curriculum demands comprehensive revision and enhancement. Such reform is necessary to more fully satisfy the diverse and evolving educational needs of university students. As academic curricula are instrumental in creating opportunities for the development of broad personal and professional competencies, identifying and rectifying curricular weaknesses is crucial. This process facilitates the removal of institutional and structural obstacles impeding university-level sports education and paves the way for positive, constructive changes within existing programs.

Achieving an effective and inclusive curriculum implementation strategy undeniably requires extensive, rigorous research to guide policymaking and execution. This ensures proper alignment and adaptation of university sports education to the shifting needs and expectations of society in progress. Notably, distinctive challenges were identified, including entrenched organizational cultures, administrative climates, leadership methodologies, professor role modeling, sports facility conditions, and financial constraints. These, along with factors influencing student knowledge acquisition, skill development, and attitude formation, define the complex landscape of university physical education. Addressing these unique and intertwined obstacles mandates sustained, purposeful strategic planning focused on long-term progressive development of university sports.

Keywords: Curriculum Model, Physical Education, Farhangian University, Qualitative Analysis, Teacher Training.

Article Message

The curriculum's core structural elements—content, pedagogy, learning outcomes, and activities—remain critical yet manifest as persistent weaknesses to varying extents within the present physical education curriculum framework.

Ethical Considerations

All research activities conformed strictly to ethical standards relevant to sports management and educational research disciplines.

Authors' Contributions

Equal contributions were made by all authors across research design, data acquisition, analytical processes, and manuscript development stages.

Conflict of Interest

The authors declare that no conflicts of interest exist with respect to this publication.

Acknowledgments

This article represents a portion of the first author's doctoral dissertation. The authors sincerely acknowledge the invaluable support and contributions of all participants and collaborators throughout the research endeavor.

الگوی برنامه درسی تربیت بدنی در دانشگاه فرهنگیان با توجه به آسیب شناسی وضع موجود

کاظم جلالی^۱، احمد رضا عسکری*^۲، تقی آقا حسینی^۳، علیرضا زمانی نوکاآبادی^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.
۲. استادیار گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.
۳. استادیار گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران.
۴. استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۱۰، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۱۳، تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۸/۲۳

*نویسنده مسئول: احمد رضا عسکری، E-mail: ar.askari@iaiu.ac.ir

How to Cite: Jalali, K; Askari, A. R; Aghahosseini, T; & Zamani Nukaabadi, A. R. (2025). The Model of Physical Education Curriculum in Farhangian University According to the Pathology of the Current Situation. *Sport Management Studies*, 17(93), 101-122. In Persian. Doi: [10.22089/smrj.2025.16690.4019](https://doi.org/10.22089/smrj.2025.16690.4019)

چکیده

نظر به تأثیری که برنامه درسی برای ارتقای سطح دانش، مهارت و نگرش دانشجومعلمان دارد، بررسی آن ضروری است؛ از این رو پژوهش حاضر با هدف شناسایی الگوی برنامه درسی تربیت بدنی در دانشگاه فرهنگیان با توجه به آسیب های موجود انجام شد. برای دستیابی به هدف بیان شده، مطالعه کیفی با روش داده بنیاد از طریق اجرای مصاحبه های عمیق با صاحب نظران انجام شد. جامعه آماری پژوهش، اساتید هیئت علمی تربیت بدنی دانشگاه فرهنگیان بودند. تعداد افراد نمونه با معیار اشباع نظری تعیین شد. بعد از مصاحبه با ۱۵ استاد هیئت علمی تربیت بدنی دانشگاه فرهنگیان، داده ها به حد اشباع رسیدند. داده های حاصل از مصاحبه ها با رویکرد کیفی به روش داده بنیاد و از طریق سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی تجزیه و تحلیل شدند. به منظور افزایش روایی، یافته های حاصل از کدگذاری سه مرحله ای در اختیار اساتید راهنما و مشاور و همچنین دو نفر از صاحب نظران برنامه درسی قرار گرفت و براساس بازخورد آنان، قسمت هایی از فرایند کدگذاری بازنگری شد. برای محاسبه پایایی بین کدگذاران، سه مصاحبه به صورت تصادفی به یکی از اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان رشته برنامه درسی داده شد و از وی خواسته شد تا آن ها را کدگذاری کند. پایایی این بخش ۷۹ درصد به دست آمد. از بین مصاحبه های انجام گرفته، سه مصاحبه پس از گذشت یک ماه مجدد کدگذاری شد و پایایی این بخش ۹۰ درصد به دست آمد. یافته های مربوط به راهبردها بیانگر پنج حیطه اصلی بود که شامل شرایط علی، زمینه ها، شرایط مداخله گر، راهبردها و پیامدها بود. یافته های حاکی از آن است که از نظر جامعه هدف، راهبردهای تدریس، اهداف، محتوا، فعالیت های یادگیری مهم ترین عناصر برنامه درسی هستند که با مقادیر مختلفی در زمره مهم ترین آسیب های برنامه درسی تربیت بدنی محسوب می شوند. همه مصاحبه شونده ها خواهان تغییر برنامه درسی و ایجاد گرایش های متناسب با نیازهای جدید بودند. پیشنهاد می شود تصمیم گیرندگان برنامه درسی تربیت بدنی، عناصر را با اهداف هماهنگ کنند، محتوای برنامه درسی را بهبود بخشند تا ضعف های شناسایی شده برطرف شود.

واژگان کلیدی: الگوی برنامه درسی، تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان، تحلیل کیفی، تربیت معلم.

مقدمه

برنامه‌ریزی درسی در محیط آموزش عالی موضوعی است که به‌تازگی توجه صاحب‌نظران برنامه‌ریزی را به خود مشغول کرده است. برنامه‌ریزی درسی، طرحی علمی است که شامل اهداف، فعالیت‌ها و راه‌های سنجش موفقیت می‌شود و هدف آن رشد و پرورش علمی دانشجویان است که حاکی از فرایند مشارکت غیررسمی تعداد زیادی از اعضای هیئت‌علمی دانشکده‌ها است (فتیحی و اجارگاه، ۲۰۱۹، ۲۸). دانشگاه فرهنگیان براساس اسناد بالادستی از جمله سند تحول بنیادین آموزش و پرورش تأسیس شد. اساسنامه دانشگاه فرهنگیان در جلسه ۷۰۴ مورخ ۹۰/۱۰/۰۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شد و در تاریخ اول اسفند ماه ۱۳۹۰ با امضای رئیس‌جمهور وقت، ابلاغ شد. در سند تحول بنیادین، آموزش و پرورش درباره تأسیس این دانشگاه چنین آمده است: استقرار نظام ملی تربیت‌معلم و راه‌اندازی دانشگاه ویژه فرهنگیان با رویکرد آموزش تخصصی و حرفه‌ای تربیت‌محور، توسط وزارت آموزش و پرورش با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط (سند تحول بنیادین، ۲۰۲۰، راهکار شماره ۱۱/۱).

تربیت‌بدنی جزء جدانشدنی از برنامه‌های آموزشی دانشگاه فرهنگیان است و هدف آن، تقویت و پرورش تمام استعدادهای جسمانی و روانی دانشجویان تاحدی است که زندگی سالم و موفق در محیط‌های طبیعی و اجتماعی میسر شود. تربیت‌بدنی باعث ایجاد احساسات مثبت مرتبط با فعالیت بدنی می‌شود و با این کار، عزت‌نفس و هویت شخصی در دانشجویان تقویت می‌شود (مینایی و پورسلطانی، ۲۰۲۱، ۱۲).

برنامه درسی تربیت‌بدنی همسو با سایر دروس برنامه درسی ملی به‌عنوان بخش جدایی‌ناپذیر نظام تعلیم و تربیت رسمی است که به شیوه‌های مختلف در دستیابی به اهداف آن تلاش می‌کند. برخی از اهداف اساسی تعلیم و تربیت شامل رشد تکامل اخلاقی، انتقال میراث فرهنگی، افزایش روحیه مسؤلیت‌پذیری، احترام به دیگران، یادگیری نظم و قوانین اجتماعی، تحمل شکست‌ها و چارچوبی برای مقابله با آن، سازگاری اجتماعی، افزایش اعتمادبه‌نفس و خودکنترلی، درعمل در فعالیت‌های ورزشی وجود دارد و از طریق آن‌ها تحقق می‌یابد (ذوالقدری و همکاران، ۲۰۲۱، ۵۸).

برنامه درسی همانند سایر زمینه‌های تربیتی، نیازمند بررسی و کنترل کیفیت است؛ ازاین‌رو ضروری است تمام ابعاد و عناصر برنامه‌های درسی مطالعه شود و بر پایه این بررسی، اصلاحات لازم در برنامه درسی یا اجزای آن صورت پذیرد. پیش از اقدام به تدوین اهداف، محتوا و روش‌ها در ابتدا باید نیازهای آموزشی را بررسی کرد. بررسی نیازهای آموزشی و حتی بازبینی این فرایند در قلمرو ارزشیابی است. در تنظیم برنامه درسی باید به ویژگی‌های فردی، سطح دانش و نیازهای یادگیرندگان، علایق دانشجویان، جذاب بودن و معتبر بودن مواد و منابع یادگیری توجه کرد (کال^۱ و همکاران، ۲۰۲۳، ۸۴).

در زمینه موضوع پژوهش حاضر، مبانی نظری متنوعی وجود دارد؛ برای نمونه، واکر^۲ (۱۹۹۵) به سه عنصر هدف‌ها، محتوا و سازمان‌دهی محتوای یادگیری در برنامه درسی اشاره کرد. تایلر^۳ (۱۹۹۰) به چهار عنصر هدف، محتوا، روش و ارزشیابی معتقد بود. تابا^۴ (۱۹۹۹) عناصر چهارگانه تایلر را به هفت عنصر تشخیص نیازها، تدوین هدف‌ها، گزینش محتوا، سازمان‌دهی محتوا، گزینش تجربیات یادگیری، سازمان‌دهی تجربیات یادگیری و ارزشیابی گسترش داد و یک بسته کامل، جامع و کاربردی از عناصر برنامه درسی که الگوی زیربنایی در برنامه‌ریزی درسی است، ارائه کرد. بلود^۵ و همکاران

-
1. Kal
  2. Decker Walker
  3. Tyler
  4. Taba
  5. Blood

(۲۰۲۰) و کارنوال^۱ و همکاران (۲۰۲۳) عنوان می‌کنند که برنامه‌های درسی به‌عنوان کانون آموزش در مراکز دانشگاهی در موفقیت یا شکست آن‌ها نقش کلیدی و بسیار تعیین‌کننده دارند؛ بر این اساس، برنامه‌های درسی، نشان‌دهنده میزان پیشرفت و پاسخگو بودن دانشگاه‌ها به نیازهای درحال‌تغییر جوامع هستند و از مهم‌ترین ابزار تحقق اهداف و رسالت‌های کلی آموزش به شمار می‌روند؛ از این‌رو شایسته توجه بسیار دقیق هستند.

برنامه درسی تربیت‌معلم در دانشگاه فرهنگیان در چهار بخش اهداف، محتوا، روش تدریس و ارزشیابی فاصله آشکاری با سطح مطلوب دارد و نیاز به بازنگری جدی است. اکثر متخصصان برنامه‌ریزی درسی بر عناصر چهارگانه هدف، محتوا، روش و ارزشیابی توافق دارند؛ به گونه‌ای که با چتری بزرگ‌تر سایر اجزا را پوشش می‌دهند. اصلی‌ترین عنصر برنامه درسی هدف است؛ به طوری که مانند یک لوکوموتیو سایر اجزا را به دنبال خود می‌کشد و این اجزا باید با این هدف هم‌جهت و هماهنگ باشند (خدییوی و همکاران، ۲۰۱۷).

برنامه درسی تربیت‌بدنی در دانشگاه تلاش می‌کند دانش، مهارت‌ها و نگرش‌های لازم را از طریق برنامه در دانشجویان پیگیری کند و برای دستیابی به هدف‌های ویژه‌ای که برای درس تربیت‌بدنی طراحی شده است، لازم است این درس به طور صحیح و مبتنی بر اصول اجرا شود و انسجام درونی بین اجزا و عناصر آن وجود داشته باشد. ضعف یا قوت در هر یک از اجزا باعث کندی یا تسریع اجرای برنامه می‌شود؛ بنابراین باید هر یک از عناصر را بررسی کرد تا ضعف یا مطلوبیت آن‌ها بررسی شود و گام‌های بعدی برای رفع نواقص یا تقویت قوت‌ها برداشته شود تا برنامه به مطلوبیت برسد؛ بر این اساس، پژوهش حاضر قصد دارد آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی را در دانشگاه فرهنگیان بررسی کند و چشم‌انداز روشن‌تری را در زمینه نشان دهد.

غلام‌پور و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی برنامه درسی کارورزی تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان مبتنی بر تحلیل زمینه‌ای پرداختند. این پژوهش از نوع پژوهش کیفی بود و با روش نظریه داده‌بنیاد براساس رویکرد روشمند اشتروس و کوربین انجام شد. نتایج پژوهش به‌عنوان مقوله محوری و شرایط علی (ویژگی برنامه درسی قصدشده، اجراشده و کسب‌شده)، عوامل زمینه‌ای (سیاست-گذاری کلان، عوامل زمینه‌ای دانشگاه فرهنگیان و مدارس کارورزی)، شرایط مداخله‌ای تسهیلگر (شایستگی‌های استادان راهنما و معلمان راهنما)، شرایط مداخله‌گر محدودکننده (چالش‌های سازمانی و عوامل رفتاری)، راهبردهای پیشنهادی (تجدید رویکرد برنامه‌ریزی در برنامه درسی قصدشده، اجرای مناسب برنامه درسی و توجه به زمینه‌های بهبود برنامه درسی کسب‌شده) و پیامدهای جاری (کاهش اثربخشی و کارایی برنامه درسی) سازمان یافت.

آقایی شهری و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی درباره ارزیابی برنامه آموزشی درس تربیت‌بدنی دوره اول متوسطه براساس الگوی سیپ، به این نتیجه دست یافتند که بین مؤلفه‌های زمینه، فرایند، برون‌داد و درون‌داد، از نظر دبیران تربیت‌بدنی، اولویت‌بندی وجود دارد و فرایند آموزش نسبت به سایر متغیرها از اهمیت بیشتری برخوردار است؛ بنابراین برای بهبود وضعیت لازم است مسئولان به بازنگری در برنامه آموزشی، فراهم کردن امکانات و تجهیزات آموزشی و بهبود روش‌های تدریس و ارزشیابی درس تربیت‌بدنی توجه بیشتری کنند.

استارک^۲ و همکاران (۲۰۱۷) به آسیب‌شناسی برنامه‌ریزی درسی از دیدگاه اعضای هیئت‌علمی پرداختند. این مطالعه روشن‌کننده عواملی بود که اعضای هیئت‌علمی را در فرایند برنامه‌ریزی درسی تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. در این تحقیق، نمونه شامل ۳۶ نفر عضو هیئت‌علمی از یک کالج کوچک خصوصی و ۲۳ عضو هیئت‌علمی در هشت گروه آموزشی در یک دانشگاه بزرگ دولتی بود. با هر یک از افراد نمونه ۹۰ دقیقه مصاحبه عمیق شد که در نمونه، چهار گروه فعال در

1. Carnevale

2. Stark

برنامه‌ریزی درسی و چهار گروه غیرفعال بودند. نمونه کاملاً به صورت تصادفی انتخاب شد. از نتایج پژوهش این بود که آنچه اعضای هیئت‌علمی را در برنامه‌ریزی درسی تحت‌تأثیر قوی قرار می‌دهد، رشته تحصیلی عضو هیئت‌علمی، ویژگی دانشجویان، حجم کار، تمایلات آن‌ها، اهداف برنامه، بودجه دانشگاه، گرایش‌های تحقیق در رشته تحصیلی، اعتقادات یا باورهای عضو هیئت‌علمی درباره آموزش یا یادگیری دانشجوی، اهداف دانشجو، امتحانات خارجی، کارآموزی‌های اعضای هیئت‌علمی، موقعیت مکانی و محتوای کتاب است. درست عکس آنچه انتظار می‌رفت، اعضای هیئت‌علمی برنامه‌ریزی را در فرایند منتج به تغییرات مهم یا نوآوری‌هایی می‌دانند و معتقدند که این امر خیلی به‌ندرت اتفاق می‌افتد.

دهقانی قهفرخی و گودرزی (۲۰۲۰) در تحقیق خود درباره آسیب‌شناسی برنامه‌های دروس تربیت‌بدنی عمومی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، استدلال کردند که برنامه‌های درسی تربیت‌بدنی در دانشگاه‌ها به دلیل اینکه به صورت اجباری به دانشجویان عرضه می‌شود، بر تغییر نگرش دانشجویان به فعالیت‌های حرکتی تأثیری ندارند. یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های قابل‌بررسی در اجرای اثربخش هر برنامه درسی، استاد، مدرس یا مربی است. در شرایطی که حتی اهداف و محتوا به‌خوبی تنظیم نشده باشند، امکانات کافی وجود نداشته باشد و سایر استانداردهای برگزاری باکیفیت یک کلاس تربیت‌بدنی وجود نداشته باشد به نظر می‌رسد یک استاد، مدرس یا مربی برجسته می‌تواند تا حدود زیادی بر این مشکلات و چالش‌ها فائق آید.

پیری و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی به ارزشیابی کیفیت برنامه درسی رشته تربیت‌بدنی (فیزیولوژی ورزشی) دوره کارشناسی‌ارشد از دیدگاه دانشجویان پرداختند. جامعه آماری شامل دانشجویان دانشگاه‌های دولتی کردستان، همدان، آذربایجان شرقی و غربی بود. نتایج پژوهش نشان داد که در ارتباط با هدف و محتوا، نیازها و انتظارات دانشجویان در حد متوسط برآورد شد، اما در ارتباط با راهبردهای اجرایی (راهبردهای یاددهی-یادگیری، راهبردهای مدیریتی) و راهبردهای ارزشیابی برنامه درسی نتوانست نیازها و انتظارات آن‌ها را برآورد کند.

عبدالملکی (۲۰۱۳) در پژوهشی به آسیب‌شناسی تناسب برنامه‌های درسی مراکز تربیت‌معلم استان آذربایجان شرقی با صلاحیت‌های موردنیاز معلمان از دیدگاه مدرسان و دانشجویان مراکز تربیت‌معلم پرداخت. نتایج حاکی از آن است که از نظر دانشجویان برنامه‌های درسی مراکز تربیت‌معلم با صلاحیت‌های نگرشی تناسب بیشتری دارند، ولی با صلاحیت‌های دانشی، مهارتی و کل صلاحیت‌ها تناسب کمتری دارند. با توجه به تحلیل محتوا، سرفصل دروس روان‌شناسی عمومی، روان‌شناسی تربیتی، آموزش ریاضی دوره ابتدایی، روش تدریس تعلیمات دینی دوره ابتدایی، روش‌های نوین یادگیری و کاربرد آن در دوره ابتدایی، با صلاحیت مهارتی و نگرشی تناسب کمتری دارند. سرفصل دروس کلیات روش‌ها و فنون تدریس، اندازه‌گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی، سازمان و مدیریت در آموزش و پرورش، آموزش هنر در دوره ابتدایی و آموزش مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی با صلاحیت‌های دانشی و مهارتی تناسب بیشتری دارند.

ساکی (۲۰۱۱) تحقیقی درباره بررسی ساختار مناسب برنامه‌ریزی درسی در دانشگاه اصفهان، انجام داد. هدف این تحقیق بررسی ساختار مناسب برنامه‌ریزی درسی در سطح دانشگاه اصفهان بود. نتایج نشان داد، راه‌های برقراری ارتباط مناسب بین اجزای ساختار برنامه‌ریزی درسی دانشگاه، صراحت هدف‌ها و شرح وظایف هریک از اجزای ساختار با ۹۵/۵ درصد در اولویت قرار دارند. همچنین بین نظرات اعضای هیئت‌علمی درخصوص ترکیب و راه‌های برقراری ارتباط مناسب بین اجزای ساختار برنامه‌ریزی درسی، برحسب مرتبه علمی تفاوت معناداری مشاهده شده است و بر مبنای جنسیت تفاوت معناداری وجود ندارد.

در آموزش عالی خاص دانشگاه فرهنگیان که یکی از ارکان اساسی جامعه است، ضرورت استفاده از برنامه درسی کاملاً آشکار است؛ زیرا به کمک برنامه درسی هدفمند می‌توان این نهاد را به تناسب تغییرات اجتماعی در مسیر تحول و دگرگونی قرار داد و به این طریق می‌توان در رابطه با نیازهای جامعه برنامه‌های آن را قضاوت کرد و در راه بهبود آن

کوشید؛ بر این اساس، نظر به اهمیت تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان، این پژوهش درصدد شناسایی آسیب‌های برنامه درسی تربیت‌بدنی و ارائه الگویی کاربردی بود. برای ارائه الگو، ابتدا باید عناصر برنامه درسی را مشخص کرد. شناخت عناصر برنامه درسی موجب می‌شود متخصصان بهتر بتوانند به طراحی برنامه درسی بپردازند. درحقیقت، بین شناخت عناصر برنامه درسی و طراحی برنامه درسی رابطه تنگاتنگی وجود دارد.

روشی پژوهش

روش پژوهش از نوع داده‌بنیاد و به صورت کیفی بود. جامعه آماری پژوهش همه اساتید و صاحب‌نظران رشته تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان سراسر کشور شامل متخصصان برنامه درسی، متخصصان موضوعی، متخصصان روان‌شناسی، متخصصان تعلیم و تربیت، متخصصین فناوری (با شاخص‌های ورودی دارای سابقه بیش از ۱۰ سال کار و داشتن مدرک دکتری) بودند. این افراد برای انجام مصاحبه به‌منظور طراحی الگوی آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان مطالعه شدند؛ بر این اساس، برای گردآوری داده‌ها از مطالعات کتابخانه‌ای و استفاده از نظریه گراند تئوری و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی اجرا شد. مصاحبه با اساتید و صاحب‌نظران رشته تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان سراسر کشور تا اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت که با ۱۵ نفر مصاحبه‌ها در حد اشباع قرار گرفت. به‌منظور انتخاب افراد برای مصاحبه از روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع گلوله‌برفی استفاده شد. در این پژوهش از مصاحبه نیمه‌ساختارمند استفاده شد. براساس مصاحبه‌های انجام‌شده، الگوی آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان در پنج حوزه اصلی به دست آمد: (۱) عوامل علی (اولیه)؛ (۲) عوامل زمینه‌ای؛ (۳) عوامل مداخله‌گر؛ (۴) راهبردها؛ (۵) پیامدها. براساس طرح نظام‌مند نظریه داده‌بنیاد، برای تحلیل داده‌های کیفی گردآوری‌شده باید وارد مرحله کدگذاری و خلق نظریه شد که از روش استراوس و کوربین (۱۹۹۷) یا نظام‌مند استفاده شد. استراوس و کوربین، کدگذاری انتخابی را به همراه کدگذاری باز و محوری این‌گونه تشریح می‌کنند: در کدگذاری باز، تحلیلگر به پدیدآوردن مقوله‌ها و ویژگی‌های آن‌ها می‌پردازد و سپس می‌کوشد مشخص کند که چگونه مقوله‌ها در طول ابعاد تعیین‌شده تغییر می‌کنند. در کدگذاری محوری، مقوله‌ها به طور نظام‌مند بهبود می‌یابند و با زیرمقوله‌ها پیوند داده می‌شوند. وقتی نتایج تحقیق شکل نظریه پیدا کند، باز هم این مقوله‌ها، مقوله‌های اصلی نیستند که بتوانند برای تشکیل آرایش نظری بزرگ‌تر یکپارچه شوند. کدگذاری محوری، ایجاد رابطه بین مقوله‌های تولیدشده (در مرحله کدگذاری باز) است. این عمل معمولاً براساس الگوی پارادایمی انجام می‌شود و به نظریه‌پرداز کمک می‌کند تا فرایند نظریه‌پردازی را به سهولت انجام دهد. اساس ارتباطدهی در کدگذاری محوری بر بسط و گسترش یکی از مقوله‌ها قرار دارد. از کدگذاری انتخابی برای یکپارچه‌سازی و بهبود مقوله‌ها استفاده می‌شود. در این مرحله از کدگذاری، نظریه‌پرداز داده‌بنیاد، یک نظریه از روابط بین مقوله‌های موجود در مدل کدگذاری محوری را به نگارش درمی‌آورد. این نظریه، شرحی انتزاعی برای فرایندی که در پژوهش مطالعه می‌شود، ارائه می‌دهد. از طریق فنونی نظیر نگارش خط داستان که مقوله‌ها را به هم متصل می‌کند و فرایند دسته‌بندی، از طریق یادداشت‌های شخصی درخصوص ایده‌های نظری، فرایند یکپارچه‌سازی و بهبودبخشی نظریه در کدگذاری انتخابی صورت می‌پذیرد. در نگارش خط داستان، پژوهشگر بررسی می‌کند که چگونه عوامل مخصوصی بر پدیده اثر می‌گذارند و منجر به استفاده از راهبردهایی خاص با خروجی‌های ویژه می‌شوند؛ به عبارت دیگر، در مرحله کدگذاری انتخابی، یافته‌های مراحل کدگذاری قبلی بررسی شده و مقوله محوری انتخاب می‌شود. سپس به شکلی نظام‌مند آن را به دیگر مقوله‌ها ربط می‌دهد و درنهایت آن روابط را اثبات می‌کند و مقوله‌هایی را تکمیل می‌کند که به بهبود و توسعه بیشتری نیاز دارند؛ بنابراین مقوله محوری، بخش بسیار مهمی از یکپارچه‌سازی و بهبود مقوله‌ها است. براساس کدگذاری انتخابی، نظریه پژوهش درباره الگوی آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی در دانشگاه

فرهنگیان بررسی شد. پایایی و صحت و ثبات داده‌ها از طریق بررسی‌های مکرر توسط اساتید، استاد راهنما و مشاور و واریس‌های متقابل و مجدد توسط پژوهشگر انجام و تأیید شد. برای محاسبه پایایی بین کدگذاران سه مصاحبه به صورت تصادفی در اختیار یکی از اعضای هیئت‌علمی دانشگاه فرهنگیان رشته برنامه درسی قرار گرفت. پایایی این بخش ۷۹ درصد به دست آمد. از بین مصاحبه‌های انجام‌گرفته، سه مصاحبه پس از گذشت یک ماه مجدد کدگذاری شدند و پایایی این بخش ۹۰ درصد به دست آمد.

نتایج

در این بخش ابتدا در سطح توصیفی به توصیف و تلخیص ویژگی‌های جمعیت‌شناختی افراد نمونه شامل جنسیت، رشته تحصیلی، مرتبه علمی، دانشگاه محل خدمت و سابقه آموزشی آن‌ها پرداخته شد (جدول ۱).

جدول ۱ - یافته‌های جمعیت‌شناختی

Table 1 - Demographic findings

اعتبار یابی درصد Percent	تعداد Frequency	گزینه Item	عوامل جمعیت‌شناختی Demographic factors
40.4	6 نفر	زن	جنسیت
59.6	9 نفر	مرد	
87.2	13 نفر	تربیت‌بدنی	رشته تحصیلی
12.8	2 نفر	برنامه‌ریزی درسی	
6.4	1 نفر	مربی	مرتبه علمی
80.8	12 نفر	استادیار	
0	0	دانشیار	
12.8	2 نفر	استاد	
100	15 نفر	دانشگاه فرهنگیان	دانشگاه محل خدمت
12.8	2 نفر	10-15 سال	سابقه آموزشی
12.8	2 نفر	16-20 سال	
31.8	5 نفر	21-25 سال	
42.6	6 نفر	26 و بیشتر	

نتایج جدول (۱) نشان می‌دهد که زنان ۴۰ درصد افراد مطالعه‌شده و مردان ۶۰ درصد را تشکیل دادند. رشته تحصیلی ۸۷ درصد افراد مطالعه‌شده تربیت‌بدنی و ۱۳ درصد برنامه‌ریزی درسی بود. ۷ درصد افراد مطالعه‌شده دارای رتبه مربی، ۷۹ درصد استادیار و ۱۴ درصد استاد بودند. ۱۰۰ درصد افراد مطالعه‌شده در دانشگاه فرهنگیان مشغول به کار بودند. ۱۴ درصد افراد مطالعه‌شده بین ۱۰ تا ۱۵ سال سابقه آموزشی، ۱۴ درصد بین ۱۶ تا ۲۰ سال، ۳۳ درصد افراد بین ۲۱ تا ۲۵ سال و ۳۹ درصد بیشتر از ۲۶ سال سابقه آموزشی داشتند. در کدگذاری باز که نخستین مرحله در اجرای راهبرد تحلیل مضمون است، نقاط کلیدی مصاحبه‌ها درباره ویژگی‌های برنامه درسی تربیت‌بدنی کدگذاری شد. در جدول (۲) نمونه‌ای از متن مصاحبه‌ها و کدهای باز استخراج شده است.

جدول ۲ - یک نمونه از کدگذاری باز براساس بخشی از یک مصاحبه

Table 2 - An example of open coding based on a part of an interview

کدهای باز استخراج‌شده در این نقل قول Extracted open codes in this quote	بخشی از یک مصاحبه Part of an interview
1- وجود شرایط لازم برای انجام کار پژوهشی	هر برنامه درسی یک هدف را دنبال می‌کند و برای آن هدف باید
2- آزادی عمل اساتید در انتخاب و تولید محتوای آموزشی	یک محتوا در نظر بگیریم.
3- استفاده از پژوهش به‌ویژه اقدام‌پژوهی برای حل مسائل کاری و حرفه‌ای	هدف برنامه درسی تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان این است که معلمان تربیت‌بدنی خوبی تربیت کنیم.
4- تربیت معلمان تربیت‌بدنی در دو بعد عملی و تئوری در دانشگاه فرهنگیان	تربیت معلمان ورزش دو بعد دارد: یک بعد فنی عملی و یک بعد تئوری.
5- کسب تجربه در کنار تحصیل (کارآموزی)	هدف افراد از ورود به دانشگاه فرهنگیان باید مشخص شود. اهمیت دادن به پژوهش و تحقیق و حل مشکلات توسط اساتید و دانشجویان دانشگاه فرهنگیان.
6- شناخت هویت، تاریخ، فرهنگ و اعتقادات از طریق برنامه درسی	فراهم کردن مسیر و جهت دانشجو معلمان که در کنار مربیان با تجربه کارآموزی کنند، در کنار تحصیل و در طول تحصیل به‌عنوان قسمتی از برنامه درسی باشد.
7- وجود محیط کاری با نشاط و آرام	برنامه درسی علاوه بر اینکه باید ما را از لحاظ فنی به سمت جلو ببرد، هویت، تاریخ، فرهنگ و اعتقادات را باید به ما بشناساند.
8- اهمیت به وضعیت جسمانی و سلامت دانشجویان	قسمت مهمی از برنامه درسی تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان باید اهمیت دادن به وضعیت جسمانی و بدنی دانشجوی معلمان باشد.

در مرحله بعد، پژوهشگر تحلیل کدهای خود را شروع می‌کند و در نظر می‌گیرد که چگونه مفاهیم اولیه و به‌عبارتی زیرمقوله‌های مختلف می‌توانند برای ایجاد یک مقوله اصلی ترکیب شوند؛ بنابراین کدهای تکراری و مشابه بسیاری بین آن‌ها مشاهده شد. پژوهشگر برای آنکه بتواند با تعداد کدهای کمتری کار کند، پس از مرور چندباره و تعیین شباهت‌ها و تفاوت‌ها، کدهای دارای محتوای مشترک را در هم ادغام کرد و آن‌ها را با کدی مشترک که از کدهای اولیه انتزاعی‌تر بود، نام‌گذاری کرد. در این مرحله ۲۰ کد به دست آمد. نتایج این کدگذاری و شیوه تحلیل و ترکیب مفاهیم اولیه در جدول (۳) آمده است.

جدول ۳- یافته‌های مرتبط با حوزه اصلی و مقوله اصلی استخراج‌شده از مصاحبه

Table 3- Findings related to the main field and the main category extracted from the interview

کد محوری Axial codes	کد باز Open codes	کدهای انتخابی Selected codes
مبانی تربیتی	توجه به عوامل فرهنگی اجتماعی در تدوین برنامه درسی	شرایط علی (اولیه)
	توجه به انتظارات و ارزش‌های اجتماعی در طراحی برنامه درسی	
	توجه به هویت ملی در تدوین برنامه درسی	
	توجه به اعتقادات دینی، مذهبی و اسلامی در طراحی برنامه درسی	
	توجه به عوامل تاریخی و قهرمانی در تدوین برنامه درسی	
	توجه به الگوسازی در تدوین برنامه درسی	
	توجه به مبانی و ارزش‌های والای انسانی در تدوین برنامه درسی	
	توجه به محیط زندگی و کاری در تدوین برنامه درسی	
	توجه به ارزش‌های تربیتی و پداگوژی در تدوین برنامه درسی	
	توجه به عقاید و باورها در تدوین برنامه درسی	
ارزش‌ها	توجه به اخلاق در تدوین برنامه درسی	
	توجه به نیازهای آنی و آتی جامعه در تدوین برنامه درسی	

جدول ۳- یافته‌های مرتبط با حوزه اصلی و مقوله اصلی استخراج شده از مصاحبه

Table 3- Findings related to the main field and the main category extracted from the interview

کدهای انتخابی Selected codes	کد باز Open codes	کد محوری Axial codes
	توجه به تحقق شخصیت سالم و طبیعی فراگیران در طراحی برنامه درسی	
	توجه به سلامت جسمانی و روانی فراگیران در طراحی برنامه درسی	چشم‌اندازها
	توجه به مراحل رشد و بلوغ فراگیران در طراحی برنامه درسی	و رسالت
	توجه به توان یادگیری فراگیران در تدوین برنامه درسی	اجتماعی
	توجه به ملاحظات اخلاقی و حرفه‌ای در طراحی برنامه درسی	
	توجه به ورزش عمومی در تدوین برنامه درسی	
	توجه به تفویض اختیار در بین اساتید در تدوین برنامه درسی	
	ایجاد محیط با نشاط و آرام در دانشگاه	
	ایجاد فضای نقد و انتقاد سازنده در کلاس‌ها	
	دادن هویت سازمانی به کارکنان	جو سازمانی
	شکل‌گیری ایده‌ها و بروز خلاقیت در تدوین برنامه درسی	
	داشتن اختیار در به کارگیری راهبردهای مختلف یاددهی، یادگیری در دانشگاه	
	دخالت اساتید دانشگاه در تصمیم‌گیری‌ها	
	داشتن کار تیمی برای رسیدن به اهداف مشترک سازمان	
	توجه به دیدگاه صاحب‌نظران برنامه درسی	
	جذب اساتید حرفه‌ای و متخصص در دانشگاه فرهنگیان	
	داشتن برنامه‌های تمرینی منظم برای دانشجویان	
	توجه به نقش حمایتی مدیران و مربیان	زمینه‌ای
	تعامل با کارکنان و اساتید در دانشگاه فرهنگیان	
	افزایش رضایت شغلی در بین کارکنان	رهبری اثربخش
	مشارکت دادن دانشجویان در فرایند تدریس	
	توجه به انتظارات دانشجویان در تدوین برنامه درسی	
	توجه به ارتباط متقابل استاد و دانشجو	
	جذب اساتید متعهد و علاقه‌مند در دانشگاه	
	مسئولیت‌پذیری و وظیفه‌شناسی اساتید	
	داشتن تخصص عملی اساتید	الگو بودن
	رعایت اصول تعالی شغلی و ارتقای مستمر شغلی و تخصصی	
	توجه به نقش مهم تربیتی اساتید دانشگاه	
	استفاده از اساتید و معلمان متخصص تربیت‌بدنی	
	داشتن تعهد کاری بین اساتید و معلمان تربیت‌بدنی	
	توجه به راهبردهای برنامه درسی غیرمتمرکز	
	توجه به نیازهای متنوع دانشجویان	
	تلفیق دروس مختلف با یکدیگر در برنامه درسی	
	مشارکت دادن نهادهای مرتبط در برنامه درسی تربیت‌بدنی	غیر متمرکز بودن
	توجه به ویژگی‌های جنسیتی در برنامه درسی	
	توجه به شیوه‌های آموزشی تعاملی در برنامه درسی	
	دخالت دادن دیدگاه‌های شخصی در تدوین برنامه درسی	
	توجه به پیچیدگی‌های حرفه معلمی در برنامه درسی	

جدول ۳- یافته‌های مرتبط با حوزه اصلی و مقوله اصلی استخراج‌شده از مصاحبه

Table 3- Findings related to the main field and the main category extracted from the interview

کد محوری Axial codes	کد باز Open codes	کدهای انتخابی Selected codes
ویژگی‌های حرفه‌ای	توجه به نیازهای فردی دانشجویان در برنامه درسی تربیت‌بدنی توجه به سطح علمی و آگاهی مدرسان نیاز به ارتقای مدارک داوری و مربیگری اساتید توجه به محتوای علمی برنامه درسی به روز بودن اساتید و معلمان تربیت‌بدنی	
ساختار	توجه به استعدادها و مختلف دانشجویان در تدوین برنامه درسی توجه به شرایط درونی دانشگاه در تدوین برنامه درسی توجه به تقسیم کار و وظایف در دانشگاه توجه به خود نظارتی در تدوین برنامه درسی توجه به کار تیمی در تدوین برنامه درسی داشتن تخصص عملی برای تدوین برنامه درسی	
امکانات و تجهیزات	ارتباط متقابل اساتید و دانشجویان در تدوین برنامه درسی تجهیز وسایل کمک آموزشی لازم در سطح دانشگاه توجه به امکانات مورد نیاز (استخر، زمین و ...) توسعه زیرساخت‌های ورزشی در سطح دانشگاه انطباق امکانات و تجهیزات با اهداف طراحی شده	
منابع مالی	توجه به استانداردهای فضای ورزشی در اجرای دروس تربیت‌بدنی استفاده از امکانات سایر ارگان‌ها و نهادها پیش بینی منابع مالی برای تهیه زیر ساخت‌ها توجه به بودجه و درآمدزایی بر اساس اهداف طراحی شده تشویق و ورود سرمایه‌گذاران به عنوان منابع مالی سازمان نظارت بر درآمد و هزینه‌های سازمان کارآفرینی به عنوان منبع مالی سازمان (اشتغال‌زایی)	راهبردها
زیست‌بوم دانشگاهی	توجه به اهداف واقعی برنامه درسی نیاز به برنامه درسی متنوع (نیازسنجی آموزشی) توجه به ورزش قهرمانی در تدوین برنامه درسی تدریس رشته‌های مختلف ورزشی در برنامه درسی توجه به روش تحقیق و پژوهش در تدوین برنامه درسی توجه به روش تئوری و عملی در تدوین برنامه درسی توجه به کارورزی و انجام کارآموزی برای دانشجومعلمین نیاز به بالا بردن سطح سواد اطلاعاتی و علمی دانشجویان نیاز به تقویت مهارت پژوهش و تحقیق در بین دانشجویان استفاده از فناوری اطلاعات در بالا بردن سطح دانش علمی دانشجویان	
آگاهی	توسعه فرایندهای علمی در بین دانشجویان توجه به حقوق اجتماعی (جایگاه اجتماعی ورزش) ایجاد نگرش مثبت به ورزش در دانشجومعلمین پرورش شخصیت سالم در دانشجومعلمین تربیت معلمانی مسئولیت‌پذیر	پیامدها
نگرش		

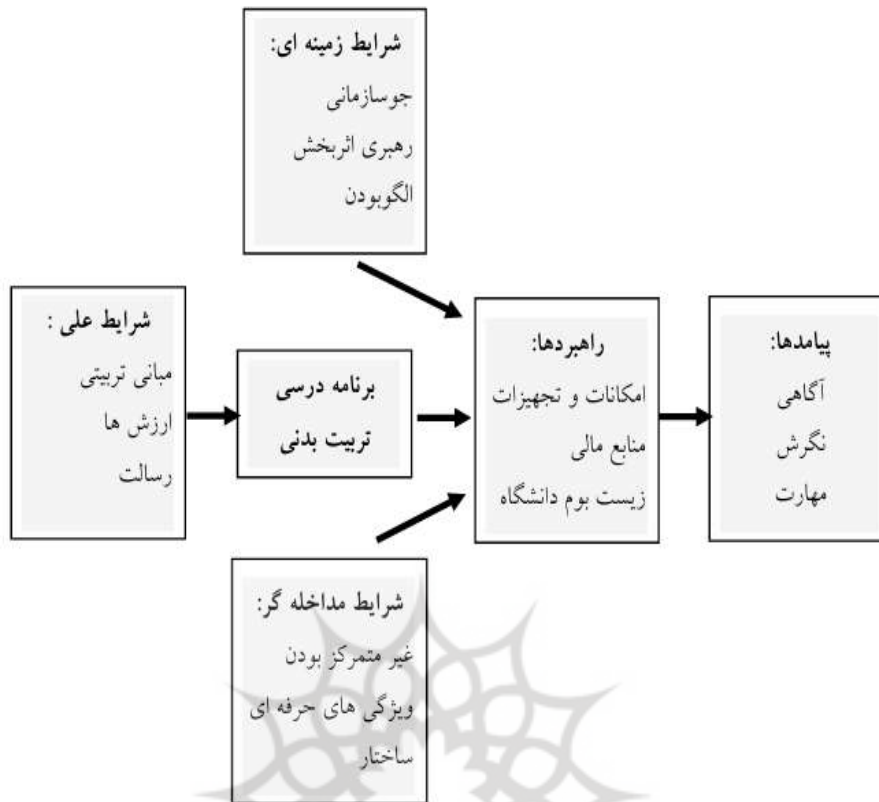
جدول ۳- یافته‌های مرتبط با حوزه اصلی و مقوله اصلی استخراج شده از مصاحبه

Table 3- Findings related to the main field and the main category extracted from the interview

کدهای انتخابی Selected codes	کد باز Open codes	کد محوری Axial codes
	<p>پرورش معلمانی با مهارت و دانش عملی در دانشجومعلمان</p> <p>تربیت معلمانی سالم و با نشاط فردی و اجتماعی</p> <p>شکوفایی استعدادهاى نهفته دانشجویان در تدوین برنامه درسی</p> <p>توجه به پیشرفت تحصیلی دانشجویان در تدوین برنامه درسی</p> <p>رسیدگی به وضعیت جسمانی و سلامتی در بین دانشجویان</p> <p>ارتقای اعتمادبه‌نفس در بین دانشجویان</p> <p>تسلط دانشجومعلمان تربیت‌بدنی بر رشته‌های عملی مختلف</p> <p>ایجاد انگیزه برای پیشرفت در بین دانشجویان</p> <p>بالا رفتن سطح مهارت و تخصص ورزشی در بین دانشجومعلمان</p> <p>تأکید بر بعد مهارتی در شیوه‌های تدریس</p>	مهارت

براساس موارد استخراج شده از مصاحبه، مقوله اصلی در (۱) «عوامل علی (اولیه)» شامل فلسفه تربیتی حاکم بر جامعه، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی، چشم اندازه‌ها و رسالت اجتماعی، (۲) مقوله اصلی در «عوامل زمینه‌ای» شامل جو سازمانی حاکم بر دانشگاه، سبک رهبری مدیران دانشگاه، نقش الگویی تربیتی استادان، (۳) مقوله اصلی در «عوامل مداخله‌گر» شامل غیرمتمرکز بودن برنامه، توجه به ویژگی‌های حرفه‌ای، پرهیز از ساختار اداری و بروکراتیک، (۴) مضامین اصلی در «راهبردها» شامل شرایط و امکانات ورزشی موجود، منابع مالی سازمان، زیست‌بوم دانشگاه و (۵) مضامین اصلی در «پیامدها» شامل افزایش اطلاعات و دانش ورزشی دانشجویان، افزایش مهارت‌های ورزشی، افزایش نگرش مثبت به تربیت‌بدنی، به دست آمد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۱- الگوی طراحی شده برنامه درسی تربیت‌بدنی

Figure-1 designed model of physical education curriculum

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش هدف اصلی طراحی الگوی برنامه درسی تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان با توجه به آسیب‌شناسی وضع موجود بود. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که شرایط علی، زمینه‌ای، مداخله‌ای، راهبردها و پیامدها با الگوی مطالعه‌شده همبستگی معناداری داشتند. این نتایج نشان می‌دهد که برنامه درسی تربیت‌بدنی موجود در دانشگاه نیاز به بازنگری و بهبود نیاز دارد تا بتواند به صورت جامع‌تری نیازهای آموزشی دانشجویان را برآورده کند. براساس موارد استخراج‌شده از مصاحبه، مضامین اصلی در «عوامل علی (اولیه)» شامل فلسفه تربیتی حاکم بر جامعه، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی، چشم اندازه‌ها و رسالت اجتماعی بود. یکی از مهم‌ترین یافته‌های این تحقیق، همبستگی معنادار میان عوامل علی و آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان بود. این نتیجه با مطالعات پیشین همخوانی دارد که نشان می‌دهند نادیده گرفتن عوامل علی می‌تواند منجر به بروز مشکلات جدی در اجرای برنامه‌های درسی شود. مطالعه بنی‌اسد و همکاران (۲۰۱۷) نشان داد که برنامه‌های درسی که به‌خوبی به عوامل علی توجه نمی‌کنند، معمولاً نمی‌توانند به طور مؤثر به اهداف آموزشی خود دست یابند.

مضامین اصلی در «عوامل زمینه‌ای» شامل جو سازمانی حاکم بر دانشگاه، سبک رهبری مدیران دانشگاه، نقش الگویی تربیتی استادان بود. همبستگی معنادار میان عوامل زمینه‌ای و آسیب‌شناسی وضع موجود در دانشگاه فرهنگیان نیز از دیگر یافته‌های مهم این تحقیق بود. این نتیجه تأییدکننده یافته‌های پژوهش‌های پیشین است که نشان می‌دهند عوامل

زمینه‌ای می‌توانند تأثیر درخور توجهی بر کارایی برنامه‌های درسی داشته باشند؛ به عنوان مثال، مطالعه دامان (۲۰۲۳) نشان داد که تطابق نداشتن برنامه‌های درسی با شرایط زمینه‌ای منجر به کاهش اثربخشی آن‌ها می‌شود. مضامین اصلی در «عوامل مداخله‌گر» شامل غیرمتمرکز بودن برنامه، توجه به ویژگی‌های حرفه‌ای، پرهیز از ساختار اداری و بروکراتیک بود. همچنین همبستگی معنادار میان عوامل مداخله‌ای و آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی از دیگر یافته‌های این تحقیق بود. این نتیجه نیز با مطالعات پیشین همخوانی دارد؛ برای مثال، تحقیق مختاری و همکاران (۲۰۲۳) نشان داد که عوامل مداخله‌ای مانند حمایت‌های مدیریتی می‌توانند تأثیر زیادی بر اجرای موفقیت آمیز برنامه‌های درسی داشته باشند.

مضامین اصلی در «راهبردها» شامل شرایط و امکانات ورزشی موجود، منابع مالی سازمان، زیست‌بوم دانشگاهی به دست آمد. در بخش دیگری از این تحقیق، همبستگی میان شرایط راهبردی برنامه درسی تربیت‌بدنی و آسیب‌شناسی وضع موجود بررسی شد که نتایج نشان داد این رابطه نیز معنادار است. این یافته با مطالعه گرشاسبی و همکاران (۲۰۲۰) همخوانی دارد که نشان می‌دهد استفاده از راهبردهای مؤثر در تدوین و اجرای برنامه‌های درسی می‌تواند به بهبود کیفیت آموزشی کمک کند؛ به عنوان مثال، پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند برنامه‌های درسی که از راهبردهای نوین و مبتنی بر نیازهای واقعی دانشجویان استفاده می‌کنند، معمولاً موفق‌تر هستند (عراقی، ۲۰۲۴).

مضامین اصلی در «پیامدها» شامل افزایش اطلاعات و دانش ورزشی دانشجویان، افزایش مهارت‌های ورزشی، افزایش نگرش مثبت به تربیت‌بدنی بود. همبستگی معنادار میان شرایط پیامدی و آسیب‌شناسی نشان داد که نتایج این تحقیق با مطالعات پیشین مانند تحقیق فارسی (۲۰۲۲) همخوانی دارد. این مطالعات نشان داده‌اند که پیامدهای نهایی برنامه‌های درسی می‌تواند به طور مستقیم تحت تأثیر کیفیت و کارایی اجرای این برنامه‌ها باشد. برنامه‌های درسی که به طور کامل به نیازهای دانشجویان پاسخ نمی‌دهند، معمولاً نتایج مطلوبی را در پی نخواهند داشت.

در تبیین یافته‌های پژوهش می‌توان گفت، شناسایی آسیب‌های برنامه درسی تربیت‌بدنی زمانی میسر است که با برداشتن موانع موجود در ورزش دانشگاه، بتوان تحولی سازنده و مثبت در برنامه‌های جاری ورزش دانشگاهی ایجاد کرد. بازنگری در برنامه گذشته و جاری و تدوین برنامه‌ای مؤثر و جامع، بی‌تردید نیازمند انجام تحقیقات گسترده و همه‌جانبه در ورزش دانشگاهی است و نتایج آن می‌تواند خط‌مشی برنامه جدید را تعیین کرده و صحت انطباق آن با نیازهای اساسی جامعه در حال تحول را تضمین کند. در این پژوهش، آسیب‌های همچون فرهنگ سازمانی دانشگاه، جو سازمانی حاکم بر دانشگاه، سبک رهبری مدیران دانشگاه، نقش الگویی تربیتی استادان، شرایط و امکانات ورزشی موجود، منابع مالی سازمان، افزایش اطلاعات و دانش ورزشی دانشجویان، افزایش مهارت‌های ورزشی و افزایش نگرش مثبت به تربیت‌بدنی، امری بدیهی است و برای رفع آن‌ها به برنامه‌ریزی طولانی‌مدت در راستای توسعه ورزش دانشگاهی نیاز است.

در بررسی حوزه اصلی عوامل علی (اولیه) در مضمون اصلی «فلسفه تربیتی حاکم بر جامعه» مواردی همچون توجه به عوامل فرهنگی اجتماعی، توجه به انتظارات و ارزش‌های اجتماعی، توجه به هویت ملی، توجه به اعتقادات دینی، مذهبی و اسلامی، توجه به عوامل تاریخی و قهرمانی، توجه به الگوسازی مطرح است. در مضمون اصلی «ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی» مواردی همچون توجه به مبانی و ارزش‌های والای انسانی، توجه به محیط زندگی و کاری، توجه به ارزش‌های تربیتی و پداگوژی، توجه به عقاید و باورها، توجه به اخلاق مطرح است. در مضمون اصلی «چشم اندازها و رسالت اجتماعی» مواردی همچون توجه به نیازهای آنی و آتی جامعه، توجه به تحقق شخصیت سالم و طبیعی فراگیران، توجه به سلامت جسمانی و روانی فراگیران، توجه به مراحل رشد و بلوغ فراگیران، توجه به توان یادگیری فراگیران، توجه به ملاحظات اخلاقی و حرفه‌ای، توجه به ورزش عمومی در تدوین برنامه درسی مطرح است. در بررسی حوزه اصلی عوامل زمینه‌ای در مضمون اصلی «جو سازمانی حاکم بر دانشگاه» مواردی همچون توجه به تفویض اختیار در بین اساتید در

تدوین برنامه درسی، ایجاد محیط با نشاط و آرام در دانشگاه، ایجاد فضای نقد و انتقاد سازنده در کلاس‌ها، دادن هویت سازمانی به کارکنان، شکل‌گیری ایده‌ها و بروز خلاقیت در تدوین برنامه درسی، داشتن اختیار در به‌کارگیری راهبردهای مختلف یاددهی، یادگیری در دانشگاه، دخالت افراد سازمان در تصمیم‌گیری‌ها، داشتن کار تیمی برای رسیدن به اهداف مشترک سازمان مطرح است. در مضمون اصلی «سبک رهبری مدیران دانشگاه» مواردی همچون توجه به دیدگاه صاحب‌نظران برنامه درسی، جذب اساتید حرفه‌ای و متخصص در دانشگاه فرهنگیان، داشتن برنامه تمرینی منظم برای دانشجومعلمان، توجه به نقش حمایتی مدیران و مربیان، تعامل با کارکنان و اساتید در دانشگاه فرهنگیان، افزایش رضایت شغلی در بین کارکنان، مشارکت دادن دانشجویان در فرایند تدریس، توجه به انتظارات دانشجومعلمان در تدوین برنامه درسی مطرح است. همچنین در مضمون اصلی «نقش الگویی تربیتی استادان» مواردی همچون توجه به ارتباط متقابل استاد و دانشجو، جذب اساتید متعهد و علاقه‌مند در دانشگاه، مسئولیت‌پذیری و وظیفه‌شناسی استادان، داشتن تخصص عملی اساتید، رعایت اصول تعالی شغلی و ارتقای مستمر شغلی و تخصصی، توجه به نقش مهم تربیتی اساتید دانشگاه، استفاده از اساتید و معلمان متخصص تربیت‌بدنی، داشتن تعهد کاری بین اساتید و معلمان تربیت‌بدنی مطرح است. بدون شک، در مسیر بهبود عوامل زمینه‌ای مؤلفه‌هایی همچون سبک رهبری، یادگیری، ارتقای شغلی و تخصصی و منابع انسانی متخصص و آشنا به علم روز می‌تواند بستری مناسب را در جهت شکل‌گیری برنامه درسی تربیت‌بدنی دانشگاهی فراهم کند.

در بررسی حوزه اصلی شرایط مداخله‌گر در مضمون اصلی «غیرمتمرکز بودن برنامه درسی» مواردی همچون توجه به راهبردهای برنامه درسی غیرمتمرکز، توجه به نیازهای متنوع دانشجویان، تلفیق دروس مختلف با یکدیگر در برنامه درسی، مشارکت دادن نهادهای مرتبط، توجه به ویژگی‌های جنسیتی، توجه به شیوه‌های آموزشی تعاملی، دخالت دادن دیدگاه‌های شخصی در تدوین برنامه درسی مطرح است. در مضمون اصلی «توجه به ویژگی‌های حرفه‌ای» مواردی همچون توجه به پیچیدگی‌های حرفه معلمی در برنامه درسی، توجه به نیازهای فردی دانشجویان، توجه به سطح علمی و آگاهی مدرسان، نیاز به ارتقای مدارک داوری و مربیگری اساتید، توجه به محتوای علمی، به‌روز بودن اساتید و معلمان تربیت‌بدنی، توجه به استعدادهای مختلف دانشجویان در تدوین برنامه درسی مطرح است. در مضمون اصلی «پرهیز از ساختار اداری و بروکراتیک» مواردی همچون توجه به شرایط درونی سازمان در تدوین برنامه درسی، توجه به تقسیم کار و وظایف در سازمان، توجه به خودنظارتی، توجه به کار تیمی، داشتن تخصص عملی، ارتباط متقابل اساتید و دانشجویان در تدوین برنامه درسی مطرح است. بدون شک، شناسایی عوامل مداخله‌گر به‌کارگیری ابعاد شناسایی شده در آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی، می‌تواند بستری مناسبی در جهت رفع مشکلات و معضلات موجود در حوزه پیاده‌سازی برنامه درسی تربیت‌بدنی مناسب در دانشگاه فرهنگیان باشد. در شرایط مداخله‌گر در غیرمتمرکز بودن برنامه درسی تربیت‌بدنی دانشگاهی، تصمیمات در پایین‌ترین سطوح یعنی واحدهای اجرایی تربیت‌بدنی دانشگاهی اتخاذ می‌شود و برنامه در سطوح بالاتر به تدریج تکمیل می‌شود و تصمیمات در هر سطح با توجه به نیازها، شرایط و امکانات موجود در آن سطح و در هماهنگی و ارتباط با نیازها و امکانات در سطوح دیگر اتخاذ می‌شود. در نظام برنامه‌ریزی غیرمتمرکز درسی تربیت‌بدنی دانشگاهی، ارتباط به صورت دوطرفه و در تمام سطوح جریان دارد و امکان شرکت گروه‌های مختلف، به‌ویژه مجریان برنامه در فرایند تصمیم‌گیری در حد گسترده‌ای وجود دارد؛ بنابراین توجه به نیازها، امکانات و انتظارات و توجه به ویژگی‌های حرفه‌ای فراگیران (دانشجویان) باید لحاظ شود تا بتوان به مدلی علمی و منطقی در آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی دانشگاهی رسید و به دنبال آن با رفع این آسیب‌ها، یک مدل درست طراحی کرد.

در بررسی حوزه اصلی «راهبردها» در مضمون اصلی «شرایط و امکانات ورزشی موجود» مواردی همچون تجهیز وسایل کمک آموزشی لازم در سطح دانشگاه، توجه به امکانات مورد نیاز (استخر، زمین و...)، توسعه زیرساخت‌های ورزشی در

سطح دانشگاه، انطباق امکانات و تجهیزات با اهداف طراحی شده، توجه به استانداردهای فضای ورزشی در اجرای دروس تربیت‌بدنی، استفاده از امکانات سایر ارگان‌ها و نهادها مطرح است. در مضمون اصلی «منابع مالی سازمان» مواردی همچون پیش‌بینی منابع مالی برای تهیه زیرساخت‌ها، توجه به بودجه و درآمدزایی براساس اهداف طراحی شده، تشویق و ورود سرمایه‌گذاران به‌عنوان منابع مالی سازمان، نظارت بر درآمد و هزینه‌های سازمان، کارآفرینی به‌عنوان منبع مالی سازمان (اشتغال‌زایی) مطرح است. در مضمون اصلی «زیست‌بوم دانشگاهی» مواردی همچون توجه به اهداف واقعی برنامه درسی، نیاز به برنامه درسی متنوع، نیازسنجی آموزشی، توجه به ورزش قهرمانی، تدریس رشته‌های مختلف ورزشی، توجه به روش تحقیق و پژوهش، توجه به روش‌های تئوری و عملی در تدوین برنامه درسی مطرح است. در واقع، شناسایی راهبردها و به‌کارگیری ابعاد شناسایی‌شده در آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی می‌تواند بستری مناسبی در جهت رفع مشکلات و معضلات موجود در حوزه پیاده‌سازی برنامه درسی تربیت‌بدنی مناسب در دانشگاه فرهنگیان باشد و این راهبردها موجب پیاده‌سازی برنامه درسی علمی و منطقی می‌شود. راهبردها برای رفع آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی در دانشگاه، متأثر از فرایند تعامل آن با محیط بیرونی است؛ بنابراین پیش‌بینی وضعیت آینده، نقشی اساسی در فرایند موفقیت برنامه درسی دارد و در این میان شناخت عوامل محیطی و همچنین شناسایی عوامل درونی بسیار مهم است. تفسیر محیط‌های داخلی و خارجی ورزش دانشگاهی، فرایندی است که موجب سازگاری بخش اجرا با راهبردها می‌شود و امکان ثبات حرکت مجریان و مدیران ورزش دانشگاهی این حوزه به‌منظور دستیابی به اهداف راهبردی برنامه درسی تربیت‌بدنی دانشگاهی را فراهم می‌آورد. همچنین به‌طور حتم در این مسیر، همکاری سازمان‌های دولتی و سازوکارهای به‌کاررفته توسط آن‌ها در دستیابی به راهبردها نقش اساسی دارد.

در بررسی حوزه اصلی «پیامدها» در مضمون اصلی «افزایش اطلاعات و دانش ورزشی دانشجویان» مواردی همچون توجه به کارورزی و انجام کارآموزی برای دانشجومعلم، نیاز به بالا بردن سطح سواد اطلاعاتی و علمی دانشجویان، نیاز به تقویت مهارت پژوهش و تحقیق در بین دانشجویان، استفاده از فناوری اطلاعات در بالا بردن سطح دانش علمی دانشجویان، توسعه فرایندهای علمی در بین دانشجویان مطرح است. در مضمون اصلی «افزایش نگرش مثبت به تربیت‌بدنی» مواردی همچون توجه به حقوق اجتماعی (جایگاه اجتماعی ورزش)، ایجاد نگرش مثبت به ورزش در دانشجومعلم، پرورش شخصیت سالم در دانشجومعلم، تربیت معلمانی مسئولیت‌پذیر، پرورش معلمانی با مهارت و دانش عملی در دانشجومعلم، تربیت معلمانی سالم و با نشاط فردی و اجتماعی، شکوفایی استعدادهای نهفته دانشجویان، توجه به پیشرفت تحصیلی دانشجویان در تدوین برنامه درسی مطرح است. در مضمون اصلی «افزایش مهارت‌های ورزشی» مواردی همچون رسیدگی به وضعیت جسمانی و سلامتی در بین دانشجویان، ارتقای اعتمادبه‌نفس در بین دانشجویان، تسلط دانشجومعلم تربیت‌بدنی بر رشته‌های عملی مختلف، ایجاد انگیزه برای پیشرفت در بین دانشجویان، بالا رفتن سطح مهارت و تخصص ورزشی در بین دانشجومعلم، تأکید بر بعد مهارتی در شیوه‌های تدریس مطرح است. پیامدهای برنامه درسی تربیت‌بدنی باعث سلامتی و تندرستی، رشد و توسعه بعد اجتماعی و روانی دانشجویان، اجتماعی شدن، تقویت ارزش‌های اجتماعی و رفتاری مطلوب دانشجویان، ساختن شخصیت دانشجویان، مسئولیت‌پذیری در بین دانشجویان، شکوفایی استعدادهای نهفته دانشجویان، پیشرفت تحصیلی، ترویج بهداشت و اصول سالم زیستن، پرورش مهارت و دانش، نشاط فردی و اجتماعی و برنامه‌ریزی اوقات فراغت می‌شود. ارتباط ورزش با پدیده‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی حاکی از اهمیت این پدیده و نقش آن در برنامه‌های توسعه ملی کشورها است و در نگاهی کلی، پیامدهای توسعه و پیشرفت ورزش دانشگاهی در هر کشور، با اقتدار و قدرت آن کشور ارتباطی نزدیک دارد و این موضوع سبب می‌شود تا سرمایه‌گذاری هنگفتی برای توسعه ورزش دانشگاهی در غالب کشورها انجام گیرد.

یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش سپاسی (۲۰۲۲) از لحاظ توجه و تأکید بر عوامل فرهنگی اجتماعی، هویت ملی، توجه به اعتقادات دینی-مذهبی و توجه به عوامل تاریخی، همسوست. همچنین یافته مذکور پژوهش حاضر با نتایج پژوهش آقایی و همکاران (۲۰۲۱) از حیث تأکید بر ایجاد محیط با نشاط و آرام در دانشگاه، ایجاد فضای نقد و انتقاد سازنده در دانشگاه، دادن هویت سازمانی به کارکنان و دخالت اساتید دانشگاه در تصمیم‌گیری‌ها، همسوست. براساس یافته دیگر پژوهش، دانشگاه‌ها ملزم به ارائه و حفظ کیفیت برای محیط آموزشی براساس استاندارد معیارهای کیفیت آموزش عالی هستند و تحقق اهداف تعلیم و تربیت مستلزم تهیه محتوای غنی و پربار در برنامه درسی است که پاسخ‌گوی نیازهای دانشجویان و بازار کار باشد. دیکسون و همکاران (۲۰۲۱) معتقد هستند که برنامه درسی مهم‌ترین عنصر راهبرد بین‌المللی شدن آموزش عالی است.

در پژوهش حاضر نیز مصاحبه‌شوندگان به محتوای برنامه درسی به‌عنوان یک محور اساسی در الگوی آسیب‌شناسی برنامه درسی تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان اشاره کردند. با توجه به اینکه برنامه‌های درسی دانشگاهی ابزاری برای فراهم کردن فرصت‌های لازم به‌منظور توسعه و تقویت آگاهی‌ها و مهارت‌های شخصی و حرفه‌ای متعدد به شمار می‌رود و از مهم‌ترین ابزارها و عناصر تحقق بخشیدن به اهداف و رسالت‌های کلی آموزش عالی است، باید تغییرات لازم در آن صورت گیرد و دانشگاه فرهنگیان نیز از این قاعده مستثنا نیست.

یافته مذکور پژوهش حاضر با نتایج این پژوهش‌ها هم‌راستا است: بخشی از نتایج مطالعه دهقانی قهفرخی و گودرزی (۲۰۲۰) از لحاظ جذب اساتید حرفه‌ای و متخصص در دانشگاه فرهنگیان؛ پژوهش ذوالقدری (۲۰۱۹) از حیث تأکید بر رعایت اصول تعالی شغلی و ارتقای مستمر شغلی و تخصصی و داشتن تعهد کاری بین اساتید و معلمان تربیت‌بدنی؛ مطالعه درزی‌رامندی و همکاران (۲۰۱۹) به لحاظ تأکید بر توجه به نیازهای فردی دانشجویان در برنامه درسی و توجه به استعدادها و مختلف دانشجویان در تدوین برنامه درسی؛ پژوهش پیری و همکاران (۲۰۱۸) مبنی بر توجه به تقسیم کار و وظایف در سازمان و توجه به خودنظارتی در تدوین برنامه درسی؛ مطالعه تیمی هاو و یانگ^۱ (۲۰۲۲) به لحاظ تأکید بر توجه به بودجه و درآمدزایی براساس اهداف و نظارت بر درآمد و هزینه‌ها؛ پژوهش وینتل^۲ (۲۰۲۲) از لحاظ تأثیر بر سواد اطلاعاتی و علمی دانشجویان و استفاده از فناوری اطلاعات در بالا بردن سطح دانش علمی دانشجویان؛ مطالعه دیکسون^۳ و همکاران (۲۰۲۱) درخصوص ایجاد انگیزه برای پیشرفت و ارتقای اعتمادبه‌نفس در بین دانشجویان؛ پژوهش لوردانا^۴ (۲۰۲۰) به لحاظ تأکید بر توجه به شیوه‌های آموزشی تعاملی. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت، اعتلای تربیت‌بدنی و ورزش در جامعه ما زمانی میسر است که با برداشتن موانع موجود در ورزش دانشگاهی، بتوان تحولی سازنده و مثبت در برنامه درسی جاری ورزش ایجاد کرد. بازنگری در برنامه درسی و تدوین برنامه‌ای کارساز و جامع‌تر، بی‌تردید نیازمند انجام تحقیقات گسترده و همه‌جانبه‌ای است که در ورزش دانشگاهی به‌عنوان بستر رشد استعدادها و ورزشی، نتایج آن بتواند خط‌مشی برنامه جدید را تعیین کند و صحت انطباق آن را با نیازهای اساسی جامعه در حال تحول ما تضمین کند.

با توجه به نتایج تحقیق حاضر، پیشنهادها عبارت‌اند از:

برای تدوین الگوی کاربردی برنامه درسی تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان، باید به ارزش‌های اجتماعی جامعه، مبانی دینی، مذهبی و اسلامی، به نیازهای آنی و آتی جامعه در تدوین برنامه درسی تربیت‌بدنی توجه شود؛

1. Hao & Yang
2. Wintle
3. Dickinson
4. Loredana

دولت حمایت‌های مالی و بودجه‌ای مناسب، امکانات و تجهیزات پیشرفته و به‌روز دنیا را خریداری کند و در اختیار دانشگاه فرهنگیان قرار دهد تا برنامه درسی مهارتی برای دانشجویان به صورت علمی اجرا شود؛ محتوای مطالب و سرفصل‌های درس تربیت‌بدنی و همچنین محتوای تئوری با آموزش عملی درس تربیت‌بدنی متناسب‌سازی شود؛ ارزیابی مستمر فرایند یاددهی-یادگیری با استفاده از استانداردهای ورزشی پیشرفته در برنامه درسی تربیت‌بدنی انجام شود؛ بین اهداف برنامه درسی با اهداف حوزه یادگیری، ویژگی‌های جنسیتی، نیازهای فردی دانشجویان، ترویج بهداشت و اصول سالم زیستن در بین دانشجویان در تدوین برنامه درسی تربیت‌بدنی همخوانی ایجاد شود؛ از فناوری اطلاعات در بالا بردن سطح دانش علمی دانشجویان و کارهای پژوهشی در بین دانشجویان استفاده شود.

پیام مقاله

استراتژی‌های تدریس، اهداف، محتوا و فعالیت‌های یادگیری از مهم‌ترین عناصر برنامه درسی هستند که با درجات مختلف از مهم‌ترین معایب برنامه درسی تربیت‌بدنی محسوب می‌شوند.

ملاحظات اخلاقی

این مطالعه با رعایت تمام استانداردهای اخلاقی مرتبط در تحقیقات مدیریت ورزشی انجام شد.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان به طور مساوی در مراحل طراحی، اجرا و تهیه نسخه خطی این مطالعه مشارکت داشتند.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی در رابطه با این مقاله اعلام نمی‌کنند.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از رساله دکترای نویسنده اول است. نویسندگان مراتب تشکر خود را از همه کسانی که در این تحقیق ما را یاری کردند، ابراز می‌دارند.

منابع

1. Abdolmaleki, Y. (2013). Pathological study of the suitability of curricula of teacher training centers in East Azerbaijan province with the qualifications required by teachers from the perspective of instructors and students of teacher training centers (Unpublished master's thesis). University of Tabriz. [In Persian].
2. Aghaei, N., Elahi, A., & Dehghan, A. (2021). Designing physical education extracurricular activity management in Iran. *Research on Educational Sport*, 9(23), 17-44. <https://doi.org/10.22089/res.2020.8282.1789> [In Persian]
3. Araghi, A. F. (2024). Design and validation of a curriculum model based on positive education approach in Iran's secondary education. *IJES*, 7(1), 179-188. [In Persian].
4. Baniasad-Azad, S., Tavakoli, M., & Ketabi, S. (2017). Teachers' reflections on the practicality of english in-service courses in Iran. *3L, Language, Linguistics, Literature*, 23(3). <http://doi.org/10.17576/3L-2017-2303-07>
5. Blood, A. D., Farnan, J. M., & Fitz-William, W. (2020). Curriculum changes and trends 2010–2020: A focused national review using the AAMC Curriculum Inventory and the LCME Annual Medical School Questionnaire Part II. *Academic Medicine*, 95(9S), S5-S14.

6. Carnevale, K., Saxena, R., Talmon, G. A., Lin, A., Padilla, O., & Kreisle, R. A. (2023). Pathology teaching in different undergraduate medical curricula within and outside the United States: A pilot study. *Acad Pathol*, 27;11(1):100102. <https://doi.org/10.1016/j.acpath.2023.100102>
7. Darzi Ramandi, H., Kian, M., & Abbasi, E. (2019). Design and validation of a curriculum model based on extracurricular activities in elementary school based on the Klein model. *Journal of Theory and Practice in Curriculum*. 193,230. [In Persian].
8. Dehghan Ghahfarokhi, A., & Goodarzi, M. (2020). Pathology of general physical education courses in high education institutes and universities in Iran. *Research in Sport Science Education*, 1(1), 25-51. [In Persian].
9. Document on the Fundamental Transformation of Iran's Education. (2013). Tehran: Secretariat of the Supreme Council of Cultural Revolution. [In Persian].
10. Dickinson, J., Griffiths, T., & Bredice, A. (2021). It's just another thing to think about': encouraging students' engagement in extracurricular activities. *Journal of Further and Higher Education*, 45, 6, 744-757. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0309877X.2020.1813263>
11. Duman, B., & Konuk, T. (2023). Evaluation of information technology curriculum framework through context-input-process-product model. *Problems of Education in the 21st Century*, 81(6), 789-810.
12. Farsi, Z., Nasiri, M., Sajadi, S. A., & Khavasi, M. (2022). Comparison of Iran's nursing education with developed and developing countries: A review on descriptive-comparative studies. *BMC Nursing*, 21(1), 105. <https://doi.org/10.1186/s12912-022-00861-x>
13. Fathivajargah, K. (2019). Lesson planning: An introduction to concepts, perspectives, and patterns. No 48. [In Persian].
14. Garshasbi, A., Vajargah, K. F., & Arefi, M. (2020). Investigating the position of ethnicity in the curriculums of the new high school system. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 3(2), 110-121.
15. Gholampour, M., Ahmadi, G. A., & Emamjomeh, M. R. (2021). Developing a theoretical model for Farhangian University current internship curriculum Based on Grounded Theory analysis. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 28(1), 187-219. [In Persian]
16. Hao, X., & Yang, Y. (2022). Healthy physical education curriculum model and students' extracurricular sports participation test based on the trans-contextual model of motivation. *BMC Public Health* 22, 2079.
17. Kale, S., Bindu, S., & Agrawal, R. (2023). Whether MD Pathology curriculum is sufficient to meet pathology practice requirements in India? A survey of newly qualified pathologists. *Indian Journal of Pathology and Microbiology*, 66(1), 118-128.
18. Minaei, S. P. Z. (2021). An evaluation of the methods of content and environment happiness of physical activities in students of Kurdistan province. *Journal of Faculty of Physical Education*, 13(1). [In Persian].
19. Piri, M., Asadian, S., & Derakhshani, S. (2018). Evaluation of the quality of physical education curriculum (exercise physiology) in the master's degree from the viewpoint of students. *Journal of Applied Exercise Physiology*, 14(27), 77-85. <https://doi.org/10.22080/jaep.2018.1796> [In Persian].
20. Saki, M. (2011). Studying the appropriate model of curriculum structure at the University of Isfahan (Unpublished master's thesis). University of Isfahan. [In Persian].
21. Sepasi, H. (2022). Designing and ranking the factors for developing human capital in university sports in the country. *Quarterly Journal of Sports Sciences*, 15(51). [In Persian].
22. Stark, J. S., Lowther, M. A., Sharp, S., & Arnold, G. L. (2017). Program-level curriculum planning: An exploration of faculty perspectives on two different campuses. *Research in Higher Education*, 38(1), 99-130. <https://doi.org/10.1023/A:1024952829701>
23. Strauss, A., & Corbin, J. M. (1997). *Grounded theory in practice*. New York: Sage.
24. Wintle, J. (2022). Physical Education and Physical Activity Promotion: Lifestyle Sports as Meaningful Experiences. *Education Science*, 12(3), 181. <https://doi.org/10.3390/educsci12030181>
25. Zulqadri, P., Kian, M., & Asgari, M. A. (2022). Design and validation of the curriculum model of physical education and health of the first secondary school with a cultural-educational approach. *Curriculum Research*, 42, 50-77. [In Persian].